

1. Бойко Н. О., Богославець О. Г. Круїзний туризм в умовах сучасних світових викликів. *Наукові перспективи. Серія «Економіка»*. 2020. № 5 (5). 2020. С. 293 – 303.
2. Зацепіна Н. О. Історія виникнення та сучасний стан круїзного туризму в світі. *Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету*. 2012. вип. XXXIV. С. 232 – 234.
3. Cruise Market Watch. URL: <https://cruisemarketwatch.com>.

УДК 379.85

Лебедєва І. М.

к. і. н., доцент, доцент кафедри психології і туризму,
Київський національний лінгвістичний університет

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕТНОКУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ В АФРИКАНСЬКОМУ ТУРИСТИЧНОМУ РЕГІОНІ

Туризм є явищем, яке несе у собі значний потенціал для подальшого розвитку. Безумовно, поширення вірусу COVID-19 у 2020 – 2021 рр. значно загальмувало цю динаміку, але можна очікувати, що подолання наслідків пандемії поверне туристичній галузі втрачені позиції. Видається цілком закономірним, що туристичні компанії розпочнуть конкурентну боротьбу за споживача, залучаючи нові туристичні ресурси і розробляючи нові туристичні пропозиції.

Значний потенціал для розвитку туризму має Африканський континент. За даними UNWTO, у 2019 р. (останній «передпандемійний» рік) Африканський туристичний регіон посідав четверте місце за кількістю міжнародних прибуттів, випереджаючи лише Близькосхідний регіон, водночас поступаючись останньому за динамікою [1]. Крім того, на самому Африканському континенті спостерігається значний перекис у розвитку туризму в окремих країнах. Так, країни Північної Африки демонструють сталі тенденції розвитку туризму (9 %), але на південь від Сахари ці цифри значно нижчі (1,5 %) [2].

Серед причин такого становища зазвичай виділяють нестабільність політичної ситуації в окремих країнах, негативні тенденції у соціально-економічній сфері, недостатній розвиток туристичної інфраструктури, відсутність сучасної транспортної мережі тощо. Водночас Африканський континент має значний потенціал для розвитку туристичної галузі. Одним з ресурсів, який не в повній мірі задіяний на туристичному ринку, є розмаїття африканських етносів.

На Африканському континенті розташовано близько 60 країн і залежних територій, на яких мешкає майже півтисячі різноманітних етносів [3, с. 180 – 181]. У більшості своїй вони зберегли самобутню культуру і традиції, а їхнє життя не зазнало вагомих трансформацій під впливом індустріальної та постіндустріальної економіки. Мандруючи Африкою, можна познайомитись з традиціями і звичаями народів, спільноти яких досі організовані на родоплемінних засадах.

У силу географічних та історичних факторів африканські етноси відрізняються надзвичайним розмаїттям. Причому деякі з племен пристосувалися до сучасних реалій і охоче вступають в економічні відносини з туристами. Наприклад, пігмеї Уганди на прохання туристів можуть станцювати, провести екскурсію по своєму поселенню, дозволити завітати до домівок, познайомлять з побутом, а на останок спробують продати сувеніри, вироблені власноруч. Іншим народом, який зберіг свій традиційний лад і зазнав мінімальних впливів цивілізації, є бушмени Південної Африки. Під час турів до Ботсвани є можливість познайомитися з побутом і культурними традиціями цього етносу. Деякі племена, зокрема масаї в Уганді та Кенії, спеціально зберігають традиційні поселення, щоб залучати туристів, хоча самі проживають у більш сучасних умовах.

Туристи, які відвідують Бенін, мають можливість ознайомитися з особливостями релігії Вуду, оскільки ця країна вважається батьківщиною культу. У Беніні традиційно проводяться фестивалі Вуду, які є вагомим подієвим ресурсом країни, здатним привернути увагу як шанувальників культу, так і тих, хто цікавиться екзотичною культурою та шукає приголомшливих вражень.

Значними ресурсами для розвитку етнокультурного туризму диспонує Ефіопія.

Певний час на заваді розвитку туризму у цій країні стояла політична нестабільність – наслідок збройного конфлікту з сусідньою Еритреєю. Нормалізація ситуації сприяла збільшенню потоку туристів до цієї надзвичайно цікавої країни, у культурі якої переплелися християнські, іудейські, мусульманські традиції. Аксумське царство, яке існувало на ефіопській території у I тисячолітті, було однією з перших християнських держав. Пізніше, після утворення Дамаського халіфату, сюди прийшов іслам.

Але й досі в Ефіопії проживають етноси, які зберігають традиційний родоплемінний лад. Особливо цікава з етнографічної точки зору долина річки Омо на півдні країни. Тут проживають півтора десятки племен, кожне з яких має власні культурні традиції. Найвідоміше з них плем'я мурсі, жінки якого прикрашають свою нижню губу плоскими тарілками. Жінки племені арборе голять голови і прикрашають себе багатим і різнокольоровим намисто. Так само багате намисто носять жінки племені кара, а у нижню губу вони встромляють шматочок дерева або квітку. Але найцікавіший звичай носити намисто демонструють жінки племені н'янгатом – першу нитку намистин дівчинці одягає батько, а далі все життя вона накопичує кількість ниток на шії, ніколи їх не знімаючи. Своїми особливими традиціями відрізняються й інші племена долини Омо – хамар, цемаї, сурі та ін.

Таким чином, Африканський континент має значні ресурси для розвитку різних видів туризму, у тому числі етнокультурного. Українські туристичні фірми пропонують тури до африканських країн, у тому числі й до Ефіопії, у долину річки Омо. Втім, серед чинників, які негативно впливають на популярність етнокультурних турів в Африку, є не лише пандемічна загроза, але й досить висока ціна такого туру, що у декілька разів перевищує вартість поїздки у Туреччину чи в Єгипет. Але можна очікувати, що підвищення рівня життя у нашій країні знівелює цю різницю і зробить поїздки до африканських країн з метою знайомства з побутом, культурою, традиціями аборигенних народів звичним явищем.

Список літератури

1. International Tourism Highlights, 2020 Edition. URL: https://tourlib.net/wto/WTO_highlights_2020.pdf.
2. По данным Всемирной туристской организации, в 2019 году в мире зарегистрировано 1,5 миллиарда международных туристических поездок. 21 января 2020 г. URL: <https://www.tohology.com/hospitality/industry/unwto-statistika-mezhdunarodnyh-poezdok/>.
3. Утвенко В. В. Етнологія : навч. посіб. Київ : Видавничий дім «Персонал», 2017. 244 с.

Гедін М. С.

к.і.н., доцент, доцент кафедри психології і туризму,
Київський національний лінгвістичний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЛОВОГО ТУРИЗМУ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ

Незважаючи на те, що діловий туризм з'явився в країнах Європи порівняно недавно, але вже встигнув зайняти достойне місце на ринку туристичних послуг. Власне поняття «діловий туризм» виникло порівняно нещодавно. У світі про нього заговорили як про прибутковий і самостійний вид туризму в 1970 – 1980-х роках. Основна відмінність ділового туризму від традиційного полягає в тім, що головна ціль подорожі – це розвиток бізнесу, участь у професійних виставках, ярмарках, семінарах, конференціях, ведення переговорів із партнерами, організація ділових зустрічей [1, с. 51].

В англійській мові, яка є міжнародною мовою не тільки бізнесу, але й туризму у сфері ділового туризму застосовується термін «business travel». Згідно з Кембріджським словником це поняття перекладається, як: «поїздка, яка відбувається з діловою метою»[2]. На сьогодні існує англійський термін-абревіатура MICE, який достатньо точно відображає значення бізнес-туризму: M – Meetings (зустрічі), I – Incentives (інсентив-заходи), C – Conventions (конференції), E – Exhibitions (виставки). (Cambridge English Dictionary) [1, с. 52].

На сьогодні можна виділити 3 основні категорії критеріїв, які характеризують MICE-туризм: специфіка послуги, спрямованість послуги, атрибути послуги. Специфіка послуги полягає в тому, що MICE-захід не тільки проводиться посередником (спеціалізованим агентством), але і організується ним. Професійний організатор самостійно формує програму [3, с. 184].